

Sygn. akt IV CSK 67/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Barbara Myszka (przewodniczący)

SSN Marta Romańska

SSA Władysław Pawlak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Regionalnego Funduszu Gospodarczego Spółki Akcyjnej
w C.

przeciwko "A. – K. R." Spółce Komandytowej w K.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 5 października 2012 r.,

skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego

z dnia 11 października 2011 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od strony pozwanej
na rzecz strony powodowej kwotę 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł
tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny oddalił apelację strony pozwanej „A. – K. R.” spółki komandytowej w K. od wyroku Sądu Okręgowego w B., którym uwzględnione zostało powództwo Regionalnego Funduszu Gospodarczego S.A. w C. o pozbawienie w całości wykonalności wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 8 czerwca 2000 r. (sygn. akt V GC 51/00), zasądzającego od poprzednika prawnego strony powodowej na rzecz E. K. łącznie kwotę 2 598 016,93 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu, któremu postanowieniem z dnia 16 maja 2005 r. Sąd Okręgowy w C. nadał klauzulę wykonalności na rzecz poprzednika strony pozwanej A.-K. R. spółki jawnej w K. (V GCo 47/05).

Sądy obu instancji ustaliły m.in., że w dniu 25 sierpnia 1999 r. Polskie Sieci Energetyczne (PSE) S.A. w W. (obecnie PGE Polska Grupa Energetyczna S.A. w L.) jako zbywca zawarła z E. sp. z o.o. w K. jako nabywcą umowę cesji wierzytelności przysługującej w stosunku do poprzednika prawnego strony powodowej Huty Częstochowa S.A. w C. w wysokości 15 050 809,92 zł z tytułu sprzedaży energii elektrycznej, pod warunkiem rozwiązującym, że nabywca dokona zapłaty za stanowiące przedmiot przelewu wierzytelności do dnia 30 września 1999 r. (aneksem z dnia 16 września 1996 r. termin ten przedłużono do 31 października 1999 r., a kolejnym aneksem z dnia 20 października 1999 r. do 30 listopada 1999 r.), przy czym w razie niedokonania zapłaty całej kwoty należności w powyższym terminie umowa ta traciła moc, a zbywca miał stać się ponownie wyłącznie uprawnionym do wierzytelności objętych umową, z tym że termin ten ulegał zawieszeniu w przypadku toczącego się przed sądem powszechnym postępowania o zapłatę należności objętych tą umową oraz postępowania egzekucyjnego.

W dniu 26 sierpnia 1999 r. Spółka E. zbyła nabytą od PSE S.A. wierzytelność na rzecz M. S.A. w G. za kwotę 15 081 000 zł, pod warunkiem rozwiązującym, że nabywca dokona zapłaty za przelaną wierzytelność do 30 września 1999 r. (aneksami przedłużony do 30 listopada 1999 r.), przy czym w razie braku zapłaty całej należności w tym terminie umowa traciła moc, a zbywca

miał stać się ponownie wyłącznie uprawnionym, z tym że termin ten ulegał zawieszeniu w przypadku toczącego się przed sądem powszechnym postępowania o zapłatę należności objętych umową oraz postępowania egzekucyjnego. Z kolei umową z dnia 27 sierpnia 1999 r. M. S.A. w G. zawarła z K. R. i A. P. prowadzącymi działalność gospodarczą pod firmą A. spółka cywilna w K. identyczną w treści jak ze Spółką E. umowę przelewu wierzytelności, z tym że cena została ustalona na kwotę 15 100 000 zł oraz 50% zwindykowanych odsetek pod wskazanym wyżej warunkiem rozwiązującym.

W dniu 17 listopada 1999 r. wspólnicy spółki cywilnej A. dokonali na rzecz E. K. prowadzącej działalność gospodarczą pod nazwą E.-B. cesji części nabytej od spółki M. wierzytelności w kwocie 2 598 016,94 zł, pod warunkiem rozwiązującym, że nabywca dokona zapłaty za przedmiotową wierzytelność do 25 listopada 1999 r. (następnie wydłużony do 30 listopada 1999 r.), a w przypadku nieuregulowania całej zapłaty w tym terminie, umowa traciła moc, a zbywca stawał się ponownie wyłącznie uprawnionym do wierzytelności objętej tą umową, przy czym termin ten ulegał zawieszeniu w wypadku toczącego się postępowania przed sądem powszechnym o zapłatę należności objętych tą umową lub postępowania egzekucyjnego.

Na podstawie tej umowy wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r. Sąd Okręgowy w C. zasądził od Huty Częstochowa S.A. na rzecz E. K. kwotę 2 598 016,93 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 26 listopada 1999 r. oraz kosztami procesu. Powyższy wyrok stał się prawomocny z dniem 11 lipca 2000 r., a wierzycielka w dniu 14 lipca 2000 r. złożyła wniosek o wydanie tytułu wykonawczego, który odebrała 27 lipca 2000 r. i następnego dnia złożyła go wraz z wnioskiem egzekucyjnym do Komornika Sądowego w L. (KM 430/00). Postępowanie egzekucyjne uległo jednak z mocy prawa umorzeniu z dniem 31 lipca 2001 r. Kolejny wniosek egzekucyjny wierzycielka złożyła w dniu 23 lutego 2004 r. do Komornika Sądowego Rewiru III przy Sądzie Rejonowym w C. (III Km 525/04). Postępowanie egzekucyjne zostało umorzone postanowieniem z dnia 3 grudnia 2004 r. w związku z wyegzekwowaniem dochodzonej należności w kwocie 733 446,80 zł. Następne postępowanie egzekucyjne w oparciu o sporny tytuł wykonawczy zostało wszczęte w dniu 4 stycznia 2005 r. (III Km 77/05).

W związku z pozwem Huty Częstochowa S.A. wniesionym w dniu 18 czerwca 2004 r. a skierowanym przeciwko E. K., Sąd Okręgowy w C. wyrokiem z dnia 7 grudnia 2006 r. (I C 266/04) pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy – powołany wyrok z dnia 8 czerwca 2000 r. w stosunku do E. K. (która w dniu 26 stycznia 2005 r. zawarła z A. K. R. sp. j. umowę cesji wierzytelności objętej przedmiotowym tytułem wykonawczym i któremu postanowieniem z dnia 16 maja 2005 r. nadana została klauzula wykonalności na rzecz A. K. R. spółce jawnej w miejsce dotychczasowego wierzyciela) na tej podstawie, że po powstaniu tego tytułu ziścił się zastrzeżony w umowie przelewu wierzytelności warunek rozwiązujący. Apelacja pozwanej E. K. została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 22 lutego 2008 r. (I ACa 357/07).

Na podstawie tytułu wykonawczego - wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 8 czerwca 2000 r., ze stwierdzonym przejściem uprawnień z E. K. na A. – K. R. spółkę jawną i klauzuli wykonalności z dnia 7 czerwca 2005 r., strona pozwana - spółka jawna A. K. R. przyłączyła się w dniu 7 kwietnia 2005 r. do egzekucji w sprawie III KM 77/05, ale tytuł wykonawczy z zaznaczonym przejściem uprawnień strona pozwana złożyła w dniu 14 czerwca 2005 r., przy czym wcześniej bo 23 maja 2005 r. została złożona kserokopia postanowienia z dnia 16 maja 2005 r.

Postępowanie egzekucyjne w sprawie III Km 77/05 zostało zawieszona na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w C. z dnia 2 września 2005 r. (I C 141/05), a ostatecznie na wniosek wierzyciela umorzona w dniu 16 grudnia 2008 r. Wyegzekwowana na rzecz wierzyciela kwota 399 997,50 zł została złożona na rachunek depozytowy Sądu Rejonowego w C. Kolejny wniosek egzekucyjny strona pozwana złożyła w dniu 16 grudnia 2008 r. do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w W. (Km 1960/08). Postępowanie uległo zawieszeniu postanowieniem z dnia 14 stycznia 2009 r. Sądu Okręgowego w C. (I Co 1/09). Na wniosek wierzyciela organ egzekucyjny umorzył to postępowanie egzekucyjne postanowieniem z dnia 20 stycznia 2009 r., które stało się prawomocne w dniu 17 kwietnia 2009 r. W toku tego postępowania egzekucyjnego, strona powodowa złożyła zażalenie na postanowienie z dnia 16 maja 2005 r. o nadaniu klauzuli wykonalności wyrokowi z dnia 8 czerwca 2000 r. na rzecz strony pozwanej. Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2009 r. Sąd Okręgowy w C. wstrzymał

wykonanie postanowienia z dnia 16 maja 2005 r., ale zażalenie ostatecznie zostało oddalone postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 25 maja 2009 r. (V ACz 219/09).

Następny wniosek egzekucyjny strona pozwana złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. (CK Km 450/09) i postępowanie egzekucyjne toczyło się w okresie od 14 maja 2009 r. do 22 września 2009 r. Wyegzekwowaną na rzecz wierzyciela kwotę 742 804,30 zł organ egzekucyjny złożył do konto sum depozytowych, a to w związku z postanowieniem Sądu Okręgowego w B. z dnia 12 sierpnia 2009 r. (I Co 92/09) o zawieszeniu egzekucji. Na wniosek wierzyciela, postępowanie to zostało umorzone postanowieniem z dnia 22 września 2009 r. i stało się prawomocne z dniem 18 marca 2010 r. Kolejna egzekucja została wszczęta na wniosek strony pozwanej w dniu 18 grudnia 2009 r. przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w B. (TŻ KM 1780/09), ale postępowanie zostało zawieszone na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 4 stycznia 2010 r. (VII GC 109/09).

W dniu 1 sierpnia 2000 r. PSE, Huta Częstochowa S.A. oraz wierzyciele wymienieni w załączniku nr 1 reprezentowani przez K. R. zawarli porozumienie, którego przedmiotem były wierzytelności objęte i wynikające z zakończonych lub toczących się spraw przed sądami powszechnymi. Wartość wierzytelności głównej określono na kwotę 15 050 809,92 zł, odsetek na kwotę 3 200 000 zł zredukowaną na dzień spisania tegoż porozumienia do kwoty 2 100 000 zł, plus zasądzone koszty procesu. Strony porozumienia postanowiły, że reguluje ono w sposób całościowy i ostateczny wszelkie sprawy z nim związane, a wszelkie wcześniejsze ustalenia czy dokumenty przestają wiązać pod warunkiem wywiązania się przez dłużnika z postanowień porozumienia. Ustalono, że wszystkie płatności będą regulowane do PSE. Natomiast dalsze rozliczenia pomiędzy PSE a pozostałymi wierzycielami miały być pomiędzy nimi uzgodnione odrębnie. Tego samego dnia doszło do zawarcia pomiędzy PSE, E., M., wspólnikami s.c. A., a aktualnymi wierzycielami Huty Częstochowa S.A. reprezentowanymi przez K. R., porozumienia nr II, które regulowało kwestie związane z przelewami wierzytelności powstałe wskutek zawarcia porozumienia nr I. Strony tego porozumienia oświadczyły, że z uwagi na powierniczy charakter wiążących strony cesji wierzytelności, wyrażają

zgodę na regulowanie wynikających z tych umów zobowiązań bezpośrednio pomiędzy Hutą Częstochowa S.A. a PSE stosownie do porozumienia nr I. Zgoda ta jednak nie uszczuplała praw wierzycieli, wynikających z tych umów cesji, a w szczególności prawa do wznowienia windykacji w razie nie wywiązania się dłużnika z porozumienia nr I. PSE zobowiązało się do przelania (po ich otrzymaniu), należności odsetkowych, o których mowa w porozumieniu nr I, a które stanowiły wynagrodzenie z tytułu powierniczych przelewów wierzytelności.

Postanowieniem z dnia 12 października 2000 r. Sąd Rejonowy w C. otworzył postępowanie układowe wobec Huty Częstochowa S.A. z jej wierzycielami i postanowieniem z dnia 28 grudnia 2001 r. zatwierdził układ zwarty w dniu 15 listopada 2001 r. (VIII Ukł-21/00). Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2003 r. Sąd Rejonowy w C. uchylił ten układ (VIII UKł-24/03). Postanowienie to uprawomocniło się z dniem 4 lutego 2004 r. Z kolei postanowieniem z dnia 13 lutego 2003 r. Sąd Rejonowy w C. zawiesił postępowanie z wniosku Huty Częstochowa S.A. o ogłoszenie upadłości (VIII U-97/02), a postanowieniem z dnia 12 marca 2003 r. zmienił podstawę zawieszenia w tej sprawie na art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy. Ostatecznie wobec cofnięcia wniosku dłużnika o ogłoszenie upadłości, postępowanie to zostało umorzone postanowieniem z dnia 19 grudnia 2005 r. (VIII GU 75/05).

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2003 r. Prezes Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. wszczął postępowanie restrukturyzacyjne wobec Huty Częstochowa S.A., która w dniu 13 października 2003 r. zawarła ugodę restrukturyzacyjną (następnie aneksowaną) w zakresie zobowiązań cywilnoprawnych, których wysokość według stanu na dzień 30 czerwca 2002 r. i istniejących w dniu zawarcia ugody wyniosła 725 327 969,69 zł, w tym wierzytelności na łączną kwotę 22 272 917,46 zł

Na skutek wniosku K. R. decyzją z dnia 30 sierpnia 2005 r. Prezes Zarządu Agencji Rozwoju Przemysłu S.A. odmówił umorzenia postępowania restrukturyzacyjnego, a decyzją z dnia 25 listopada 2005 r. stwierdził zakończenie tego postępowania. Ostateczny termin spłaty wszystkich zobowiązań objętych

ugodą określił na dzień 31 marca 2006 r. i stwierdził, że utworzony na mocy tej ugody nowy podmiot gospodarczy pod nazwą „Majątek H.” sp. z o.o. wykonała ugode, za wyjątkiem płatności odroczone, zrealizowała zadania ujęte w planie restrukturyzacji i osiągnęła zamierzone cele, a jej sytuacja ekonomiczno-finansowa i plany gospodarcze pozwalają wnioskować, że nie jest zagrożony plan spłat wierzycieli cywilnoprawnych.

W rozważaniach prawnych Sąd pierwszej instancji wskazał, że zawierane umowy cesji wierzytelności miały charakter powierniczego przeniesienia wierzytelności w celu jej ściągnięcia. W związku z tym dopuszczalne i skuteczne było wprowadzanie do tych umów postanowień o warunku rozwiązującym. Warunek ten w stanie faktycznym również i tej sprawy ziścił się. Niezależnie bowiem od tego czy strona pozwana w całości czy w części wywiązała się z obowiązku zapłaty na rzecz spółki M., to fakt ten nie jest wystarczający do przyjęcia, iż strona pozwana ma prawa do przedmiotowej wierzytelności. Znaczenie ma okoliczność, że działania E. K. przekładają się bezpośrednio na sytuację pozwanej spółki. Jeśli E. K. jako powiernik dopuściła do zakończenia okresu zawieszenia terminu do dokonania zapłaty to tym samym doprowadziła do tego także i strona pozwana. Zatem nabyta przez nią wierzytelność z mocy samej umowy automatycznie powróciła do poprzedniego zbywcy, o czym stanowi jej § 3 ust. 2, zaś kolejne działania strony pozwanej nie mogły doprowadzić do „odnowienia” zobowiązania. Poza tym już po zbyciu wierzytelności przez E. K. na rzecz strony pozwanej w dniu 26 stycznia 2005 r. w okresie od tego dnia do 5 kwietnia 2005 r. nie podjęto żadnych czynności skutkujących wstrzymaniem ziszczenia się warunku rozwiązującego.

Zwrócił uwagę Sąd pierwszej instancji na okoliczność, iż poprzedni cedent spółka M. także utraciła prawo do przedmiotowej wierzytelności, gdyż nie zapłaciła na rzecz spółki E. uzgodnionej należności za nabycie przedmiotu cesji, czego potwierdzeniem jest wyrok Sądu Okręgowego B. (VII GC 22/09). Trzy główne umowy między PSE a E., E. a M. i M. a A. s.c. K. R., A. P. ukształtowane były w postaci swoistego „łańcuszka”, ponieważ w każdej z nich warunek rozwiązujący został identycznie sformułowany i każda dotyczyła tej samej wierzytelności.

Sąd drugiej instancji rozpoznając zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. wskazał, że w sprawie prowadzonej między stronami niniejszego procesu o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych, które zapadły na gruncie tego samego stosunku prawnego, a jedynie co do innych części tej samej wierzytelności, Sąd Najwyższy oddalił skargi kasacyjne, w tym strony pozwanej (V CSK 277/10). W tamtej sprawie przesądzono już prejudycjalnie, że w postępowaniach egzekucyjnych miały miejsca przerwy w dochodzeniu wierzytelności w wysokości 15 050 809,92 zł, skutkiem których było ustanie stanu zawieszenia i rozwiązanie umów cesji co do całej kwoty, a nie jedynie częściowej należności. W takiej sytuacji treść orzeczeń w sprawach I C 141/05 Sądu Okręgowego w C. i I C 1897/09 Sądu Okręgowego w B. dawały podstawę do uwzględnienia powództwa w niniejszej sprawie z uwagi na treść art. 365 § 1 k.p.c.

W motywach rozstrzygnięcia oddalającego apelację strony pozwanej, Sąd drugiej instancji wskazał, że bezspornym jest, iż pozwana spółka nie dokonała zapłaty za wierzytelność do 30 listopada 1999 r., zaś wystąpienie przerwy w postępowaniach egzekucyjnych w odniesieniu do całej kwoty należności 15 050 809,92 zł powodowało ziszczenie się warunku rozwiązującego umowę przelewu wierzytelności zawartą pomiędzy spółką M. a stroną pozwaną, a także umów przelewu wierzytelności zawartych w poprzednich dniach i powrót wierzytelności w wysokości wynikającej ze spornego tytułu wykonawczego do pierwotnego cedenta.

Dalej Sąd Apelacyjny wyjaśnił, iż porozumienia zawarte w dniu 1 sierpnia 2000 r. nie odnosiły się do warunku zawartego w umowach przelewu wierzytelności, a w efekcie nie uchylły go. Wskazał, że ocenę tychże porozumień w kontekście ich wpływu na zastrzeżony w umowach cesji warunek rozwiązujący przeprowadził Sąd Najwyższy w sprawie V CSK 277/10.

Podzielając stanowisko strony pozwanej, iż wolą stron umów cesji wierzytelności nie było, aby każda nawet jednodniowa przerwa w prowadzeniu postępowania egzekucyjnego powodowała ziszczenie się warunku rozwiązującego, wskazał że faktyczne przerwy, które miały miejsce były jednak długotrwałe. W okresie od 12 października 2000 r. do 31 marca 2006 r. wbrew zarzutom strony

pozwanej postępowania egzekucyjne mogły się toczyć, gdyż w tym okresie były one z wniosku E. K. wszczynane i prowadzone. Ostatecznie ziszczenie się warunku rozwiązującego nastąpiło już przed 26 stycznia 2005 r., kiedy to doszło do cesji zwrotnej na stronę pozwaną dokonanej przez E. K., a wobec tego w momencie zawarcia tej umowy E. K. nie przysługiwał żaden tytuł do tej wierzytelności.

Jeżeli chodzi o pozbawienie wykonalności przedmiotowego tytułu wykonawczego w zakresie zasądzonych na rzecz E. K. kosztów procesu to – zdaniem Sądu drugiej instancji - wprawdzie w pozwie nie przedstawiono zarzutów w tej kwestii, jednakże po powzięciu wiedzy co do zaspokojenia wierzytelności z tego tytułu, strona powodowa podniosła zarzut spełniania świadczenia. W aktach sprawy II C 331/03 Sądu Okręgowego w C. znajdują się dowody, z których wynika, że na konto K. R. jako pełnomocnika wierzycieli w dniu 14 sierpnia 2000 r. przekazano tytułem kosztów procesu kwotę 2 000 000 zł, a w dniu 3 listopada 2000 r. 178 467,25 zł, stosownie do porozumienia z dnia 1 sierpnia 2000 r. i uzgodnień z 30 sierpnia 2000 r. Porozumieniem tym były objęte wierzytelności wynikające z zakończonych i toczących się spraw sądowych. Sprawa V GC 51/00, w której zostały zasądzone koszty procesu, była w tej dacie już zakończona i wobec tego w kwocie przekazanej K. R. mieściły się te koszty procesu. Strona pozwana nie przedłożyła załącznika nr 1 do porozumienia z dnia 1 sierpnia 2000 r., mimo że strona powodowa żądała tego.

W skardze kasacyjnej opartej na obu ustawowych podstawach, strona pozwana zaskarżając wyrok Sądu drugiej instancji w całości, wniosła o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania z zasądzeniem kosztów procesu za obie instancje i za postępowanie kasacyjne.

W ramach pierwszej podstawy kasacyjnej zarzuciła naruszenie art. 29 § 1 i 2 w zw. z art. 67 § 1 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 4 października 1934 r. – Prawo o postępowaniu układowym, poprzez niezasadne przyjęcie, że podczas objęcia Huty Częstochowa S.A. postępowaniem układowym w okresie od 12 października 2000 r. do 4 lutego 2004 r. mogło się toczyć postępowanie egzekucyjne na podstawie spornego tytułu wykonawczego z dnia

8 czerwca 2000 r.; art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie tj. dokonanie nietrafnej wykładni umów przelewu wierzytelności wraz z aneksami, porozumień z dnia 1 sierpnia 2000 r. oraz dalszych porozumień pomiędzy PSE i wierzycielami Huty Częstochowa S.A., poprzez nie zastosowanie kombinowanej wykładni treści umów, w tym przez nieuwzględnienie treści tych umów, okoliczności związanych z ich zawarciem, zgodnego zamiaru stron, a także nieuwzględnienie sposobu wykonywania tych umów, świadczącego o zgodnym zamiarze stron, poprzez uznanie, że krótkie przerwy w prowadzeniu postępowania egzekucyjnego doprowadziły do ziszczenia się warunku rozwiązującego zawartego w umowach przelewu; art. 32 ust. 1 i art. 45 Konstytucji RP, art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych w zw. z art. 1 k.c. poprzez naruszenie zasady równości stron stosunku cywilnoprawnego wskutek przyjęcie za podstawę interpretacji przepisów prawa dokonywanej przez Sądy obu instancji, wykładni korzystnej dla silniejszej ekonomicznie strony stosunku prawnego, co uwidacznia się ewidentnie w odniesieniu do zarzutu naruszenia art. 843 § 3 k.p.c. w zw. z art. 321 k.p.c. oraz oczywiście błędnego i bezzasadnego twierdzenia iż jakikolwiek właściciel wierzytelności mógł dokonywać zgodnych z prawem czynności w postępowaniu egzekucyjnym w czasie postępowania układowego oraz restrukturyzacyjnego i w związku z tym można przypisać pozwanej winę w zaniechaniu prowadzenia dalszych działań mających na celu windykację wierzytelności zgodnie z umową przelewu, skutkującym w efekcie ziszczeniem się warunku rozwiązującego.

W ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzuciła naruszenie: art. 840 § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. poprzez niezasadne uznanie, że po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, tj. spełnił się warunek rozwiązujący zawarty w umowach przelewu wierzytelności oraz że dłużnik skutecznie zakwestionował zdarzenia, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a to wobec bezspornej okoliczności, że w okresie od 12 października 2000 r. do 31 marca 2006 r., toczyło się postępowanie układowe, a następnie restrukturyzacyjne, które to postępowania stanowiły prawną przeszkodę prowadzenia postępowań egzekucyjnych, wobec czego nie mógł się spełnić zastrzeżony warunek rozwiązujący; art. 843 § 3 k.p.c.

w zw. z art. 321 k.p.c. poprzez niezasadne pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku łącznego Sądu Okręgowego w C. z dnia 8 czerwca 2000 r. w zakresie zasądzonych powyższym wyrokiem kosztów procesu, wobec braku podniesienia przez stronę powodową zarzutu spełnienia tego świadczenia ; art. 365 § 1 k.p.c. poprzez niezasadne przyjęcie, że Sądy rozpoznające niniejszą sprawę były związane prejudycjalnymi orzeczeniami wydawanymi w sprawach I C 266/04 i I C 141/05, Sądu Okręgowego w C. oraz I C 1897/09 Sądu Okręgowego w B. w sprawach o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych, które zapadły na gruncie tego samego stosunku prawnego, jednak w odmiennych stanach faktycznych, wobec braku tożsamości przedmiotowej i podmiotowej roszczeń.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona powodowa wniosła o jej oddalenie z zasądzeniem kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przepisy art. 843 § 3 k.p.c. i art. 321 k.p.c. regulują odmienne sytuacje procesowe . Art. 321 k.p.c. wyraża zakaz orzekania co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem jak i ponad zgłoszone przez stronę żądanie (*ne eat iudex ultra petita partium*). Z kolei art. 843 § 3 k.p.c. wprowadza prekluzję dla powoływania zarzutów, na których oparte jest powództwo przeciwegzekucyjne. W skardze kasacyjnej zarzut naruszenia obu wyżej wymienionych przepisów ma charakter zbiorczy, co jest mankamentem formalnym, jakkolwiek opis tego zarzutu pozwala na merytoryczne odniesienie się do niego.

Sądy *meriti* wydając rozstrzygnięcie co do istoty w tej sprawie nie naruszyły przepisu art. 321 k.p.c. Zwrócić bowiem uwagę trzeba, że strona powodowa domagała się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego – wyroku Sądu Okręgowego w C. z dnia 8 czerwca 2000 r. (V GC 51/00) zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz strony pozwanej w całości. Zatem uwzględniając powództwo w całości Sądy obu instancji nie orzekały co do przedmiotu nie objętego żądaniem, ani nie wyrokowały ponad żądanie.

Nie został też naruszony przepis art. 843 § 3 k.p.c. Strona powodowa uzasadniając żądanie pozwu zasadniczo opierała go na dwóch zarzutach,

a mianowicie prowadzenia przez stronę pozwaną jako wierzyciela egzekucji wbrew zapisom ugody restrukturyzacyjnej, z której miało wynikać, że egzekwowana wierzytelność została częściowo umorzona, a w pozostałej części stała się wymagalna w dniu 31 marca 2006 r., a po drugie wobec ziszczenia się warunku rozwiązującego zawartego w umowach cesji, wierzytelność objęta spornym tytułem wykonawczym nie przysługuje już stronie pozwanej.

Rację ma strona pozwana, iż zasądzone powołanym wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r. koszty procesu w przypadku ziszczenia się warunku rozwiązującego, o którym mowa w umowach przelewu wierzytelności opisanych w ustaleniach faktycznych, nie mogły powrócić do zbywców wierzytelności pierwotnie przysługującej PSE S.A., gdyż w chwili zawierania tych umów wierzytelność z tytułu tych kosztów nie istniała. Ponadto zgodnie z brzmieniem tychże umów w przypadku ziszczenia się przedmiotowego warunku rozwiązującego przelana warunkowo wierzytelność wracała automatycznie do zbywcy. Zatem poniesione przez nabywcę koszty procesu w celu dochodzenia tej wierzytelności skoro nie były objęte umową, to rzecz jasna powoływanie się przez stronę powodową na przepis art. 509 § 2 k.c. nie mogło wyrzeć zamierzonych skutków prawnych.

Koszty te były natomiast objęte umową cesji wierzytelności dokonanej przez E. K., na mocy której strona pozwana uzyskała tytuł wykonawczy stanowiący przedmiot niniejszego procesu. W związku z tym, o ile z formalnego punktu widzenia zarzut prowadzenia egzekucji z pominięciem warunków ugody restrukturyzacyjnej mógł się odnosić także do tej części tytułu wykonawczego obejmującego zasądzone koszty procesu skoro powstały przed 30 czerwca 2002 r. (data wynikająca z postanowień powołanej ustawy z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy), o tyle drugi z zarzutów oparty na ziszczeniu się warunku rozwiązującego przewidzianego w umowach przelewu zawartych przed zasądzeniem tych kosztów był w kwestii spornych kosztów sądowych prawnie irrelevantny.

Podnieść jednak trzeba, że w uzasadnieniu pozwu strona powodowa zarzuciła również, że E. K. częściowo wyegzekwowała świadczenie zasądzone na

podstawie wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. (k. 27), składając w tej materii stosowne wnioski dowodowe (k. 3 pkt 6 i 7). Ponadto zażądała aby strona pozwana przedłożyła załączniki do porozumienia nr II z dnia 1 sierpnia 2000 r. Jeden z załączników dotyczył spisu kosztów procesu powstałych wskutek sądowego dochodzenia przez cesjonariuszy przelanej przez PSE S.A. wierzytelności, których reprezentował w ramach tego porozumienia wspólnik strony pozwanej K. R. W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o przeprowadzenie dowodu z akt II C 331/03 Sądu Okręgowego w K. na okoliczność treści tego porozumienia (k. 276 pkt 3). W aktach tych poza wspomnianym porozumieniem nie było żądanych przez stronę powodową załączników. Wniosek o ich przedłożenie strona powodowa ponowiła w kolejnym piśmie procesowym (k.370), ale strona pozwana nie uczyniła temu zadość.

W związku z tym strona powodowa w wymaganym przez art. 843 § 3 k.p.c. czasie przytoczyła zarzuty dotyczące podstaw faktycznych pozbawienia wykonalności spornego tytułu wykonawczego także w zakresie, w jakim obejmował on koszty procesu zasądzone wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r.

Sąd Apelacyjny na podstawie akt II C 331/03 Sądu Okręgowego w K. ustalił, iż PSE S.A. stosownie do porozumienia nr II z dnia 1 sierpnia 2000 r. i uzgodnień z dnia 30 sierpnia 2000 r. przekazała K. R. jako pełnomocnikowi wierzycieli, którzy sądownie dochodzili przelanej przez PSE S.A. wierzytelności, łącznie 2 178 467,25 zł na poczet pokrycia kosztów tychże procesów. Zdaniem Sądu drugiej instancji skoro sprawa V GC 51/00 Sądu Okręgowego w C. zakończyła się przed zawarciem tego porozumienia, to w przekazanej przez PSE S.A. K. R. kwocie mieściły się koszty procesu z tamtej sprawy należne E. K.. Zauważył, że strona pozwana – mimo żądania strony powodowej - nie przedłożyła załącznika nr 1 do tego porozumienia, który obejmował spis powstałych kosztów procesu.

Sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia rozpoznaje ponownie sprawę tak w zakresie ustaleń faktycznych jak i rozważań prawnych, mając na uwadze całokształt zgromadzonego materiału dowodowego. Wprawdzie Sąd pierwszej instancji nie czynił ustaleń w oparciu o materiał zgromadzony w sprawie II C 331/03, tym niemniej ze względu na charakter postępowania apelacyjnego, Sąd

drugiej instancji był uprawniony do poczynienia uzupełniających ustaleń faktycznych (art. 382 k.p.c.) i zastosowania także z urzędu w granicach zaskarżenia przepisów prawa materialnego. Przepis art. 840 § 1 k.p.c. choć jest zamieszczony w kodeksie postępowania cywilnego ma charakter materialnoprawny.

Zauważyć też trzeba, że Sądy obu instancji ustaliły, iż E. K. na podstawie wyroku z 8 czerwca 2000 r. zaopatrzonego na jej rzecz w klauzulę wykonalności wyegzekwowała 733 446, 80 zł (k. 454), na co - jak wspomniano wyżej - powoływała się w pozwie strona pozwana. Zarówno w niniejszej, jak i w sprawie o pozbawienie wykonalności tegoż wyroku zaopatrzonego w klauzulę wykonalności na rzecz E. K., nie zostało wykazane, aby E. K. przekazała swojemu poprzednikowi prawnemu nawet część z tej kwoty. Tytuł wykonawczy - wyrok z dnia 8 czerwca 2000 r. zaopatrzony w klauzulę wykonalności został pozbawiony w całości wykonalności w sprawie z powództwa Huty Częstochowa S.A. przeciwko E. K. (I C 266/04), czyli także w odniesieniu do zasądzonych tymże wyrokiem kosztów procesu.

W skardze kasacyjnej strona pozwana nie zakwestionowała pod względem merytorycznym rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji w tej materii, zaś podniesione zarzuty natury formalnoprosesowej (art. 321 k.p.c. i 843 § 3 k.p.c.) okazały się bezskuteczne. Wobec tego zgromadzony przez Sądy obu instancji materiał dowodowy, a zaoferowany przez stronę powodową dawał podstawy do uwzględnienia także i w tej części powództwa. Poza tym niezależnie od wywodów prawnych Sądu Apelacyjnego czynionych na podstawie materiału zgromadzonego w aktach II C 331/03, dodać trzeba, iż jeśli E. K. w wyniku egzekucji uzyskała kwotę 733 446,80 zł i nie przekazała poprzednikowi prawnemu - w tym wypadku stronie pozwanej - nawet części z tej kwoty, to mogła je przecież zaliczyć na koszty procesu (art. 451 § 1 zd. 2 k.c.), tym bardziej że suma kosztów procesu zasądzonych w wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. stanowi jedynie ok. 2/3 z kwoty 733 446,80 zł, zaś kwota odsetek, którą mogła zatrzymać zgodnie z § 4 ust. 2 umowy cesji łączącej ją ze stroną pozwaną (k. 68) odpowiadała 5% wyegzekwowanej kwoty odsetek. Niewątpliwie różnica pomiędzy kwotą 733 446,80 zł a kwotą kosztów procesu zasądzonych wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r. jest większa od kwoty odpowiadającej 5% ustawowych odsetek od zasądzonej

należności głównej za okres od daty wskazanej w tym orzeczeniu do momentu cesji zwrotnej na rzecz strony pozwanej.

Bezzasadność zarzutu naruszenia art. 321 k.p.c. i art. 843 § 3 k.p.c. czyni bezprzedmiotowym ustosunkowywanie się do zarzutu naruszenia art. 32 ust. 1 i art. 45 Konstytucji RP w zw. z art. 14 ust. 1 Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych i art. 1 k.c., który to zarzut był implikacją zarzutu naruszenia na wstępie powołanych przepisów.

Wbrew wywodom strony pozwanej nie doszło też do naruszenia przepisu art. 365 § 1 k.p.c. Przepis ten stanowi, że orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz organy państwowe i organy administracji publicznej. Sąd drugiej instancji szczegółowo i zarazem prawidłowo wyjaśnił, które prawomocne orzeczenia i w jakim zakresie mają moc wiążącą w tej sprawie.

Związanie treścią prawomocnego orzeczenia oznacza nakaz przyjmowania przez podmioty wymienione w art. 365 § 1 k.p.c., że w objętej orzeczeniem sytuacji faktycznej, stan prawny przedstawia się tak, jak to wynika z sentencji wiążącego orzeczenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2011 r., IV CSK 563/10). W konkretnym przypadku związanie to rozciąga się na motywy wyroku w takich granicach, w jakich stanowią one konieczne uzupełnienie rozstrzygnięcia niezbędne dla wyjaśnienia jego zakresu, w jakim indywidualizują one sentencję - jako rozstrzygnięcie o przedmiocie sporu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 lutego 2011 r. I CSK 249/10 czy z 29 września 2011 r. IV CSK 652/10). Wyrazem statuowanej tym przepisem prawomocności materialnej orzeczenia jest konieczność brania jej pod uwagę w kolejnym postępowaniu, w którym pojawia się dana kwestia, która nie może podlegać już ponownemu badaniu.

W sprawie I C 141/05 toczącej się pomiędzy stronami niniejszego procesu zapadł prawomocny wyrok pozbawiający wykonalność kilkudziesięciu tytułów wykonawczych dotyczących części wierzytelności, której pierwotnym właścicielem był PSE S.A. Sądy uznały, iż sporny warunek rozwiązujący ziścił się, gdyż pozwani nie zapłacili za nabyte wierzytelności, a w dodatku w okresie od 5 lutego 2003 r. do 4 maja 2004 r. nie były prowadzone w zakresie wierzytelności objętych tymi

tytułami wykonawczymi żadne postępowania egzekucyjne przez osoby, którym te wierzytelności przysługiwały.

W sprawie I C 266/04 z powództwa strony powodowej przeciwko E. K. zapadł prawomocny wyrok pozbawiający wykonalności wyrok Sądu Okręgowego w C. z dnia 8 czerwca 2000 r. zaopatrzony w klauzulę wykonalności, na tej podstawie, że ziszczył się warunek rozwiązujący, bowiem pozwana nie zapłaciła za nabytą wierzytelność w przewidzianym umową cesji terminie, zaś w ramach prowadzonych postępowań egzekucyjnych miały miejsce przerwy, które zniweczyły stan zawieszenia ziszczenia się zastrzeżonego warunku rozwiązującego. W związku z nabyciem przez stronę pozwaną od E. K. wierzytelności objętej wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r. w toku tamtego procesu stała się jej następcą prawnym i dlatego jest stroną, o której mowa w art. 365 § 1 k.p.c.

Związanie, o którym mowa w art. 365 § 1 k.p.c. odnosi się także do następcy prawnego strony w stosunku, do której zapadło prawomocne orzeczenie w przedmiocie, którego dotyczy to następstwo.

W konsekwencji, w świetle powołanego przepisu zapadłe w powyższych sprawach orzeczenia są wiążące w tej sprawie w zakresie objętym przedmiotem tamtych procesów i nie może się ostać zarzut naruszenia art. 365 § 1 k.p.c. Mianowicie w przypadku sprawy I C 141/05 związanie dotyczy przyjęcia, iż objęte pozbawionymi w tamtej sprawie wykonalności tytułami wykonawczymi wierzytelności (stanowiące część wierzytelności pierwotnie należącej do PSE S.A.) z racji ziszczenia się warunku rozwiązującego (brak zapłaty i przerwy w prowadzonych egzekucjach) powróciły do pierwszego właściciela.

Jeżeli zaś chodzi o sprawę I C 266/04, to jakkolwiek zarówno w tamtej jak i tej sprawie chodzi o ten sam tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 § 1 pkt 1 k.p.c., tj. wyrok Sądu Okręgowego w C. z dnia 8 czerwca 2000 r., jednakże przedmiot powództw przeciwegzekucyjnych w obu sprawach był różny, gdyż w sprawie I C 266/04 tytuł wykonawczy wskazywał jako wierzyciela E. K. (powołany wyrok zaopatrzony w klauzulę wykonalności – art. 776 k.p.c.), natomiast w niniejszej sprawie przedmiotem jest pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego uprawniającego stronę pozwaną (wyrok z dnia 8 czerwca 2000 r.

zaopatrzony w klauzulę wykonalności na rzecz strony pozwanej wskutek przejścia uprawnień – art. 788 § 1 k.p.c. w zw. z art. 776 k.p.c.). Wobec tożsamości tytułów egzekucyjnych w obu sprawach ustalenia w tamtej sprawie - co do ziszczenia się warunku rozwiązującego w odniesieniu do wierzytelności (stanowiącej część wierzytelności, której pierwotnym właścicielem był PSE S.A.) przysługującej E. K. wskutek braku zapłaty ceny nabycia i przerw w prowadzonym przez tę wierzycielkę egzekucji, co zadecydowało o pozbawieniu wykonalności tytułu wykonawczego opiewającego na rzecz E. K. - są wiążące w aktualnie rozpoznawanej sprawie.

Sąd Apelacyjny rozważając wpływ toczących się postępowań układowego i restrukturyzacyjnego na zawieszenie terminu do zapłaty za przelaną na rzecz E. K. przez stronę pozwaną wierzytelność i w konsekwencji niemożność ziszczenia się warunku rozwiązującego, wskazał, że w okresie od 12 października 2000 r. (data otwarcia postępowania układowego) do dnia 31 marca 2006 r. (data zakończenia postępowania restrukturyzacyjnego) mogło toczyć się postępowanie egzekucyjne, gdyż przeczą temu fakty, bowiem E. K. mimo tych postępowań składała wnioski egzekucyjne, na podstawie których była prowadzona egzekucja.

Zgodnie jednak z art. 29 § 2 rozporządzenia Prezydenta RP z dnia 4 października 1934 – Prawo o postępowaniu układowym (mającym w tej sprawie zastosowanie w związku z datą wszczęcia przeciwko poprzednikowi prawnemu strony powodowej Hucie Częstochowa S.A. postępowania układowego), po otwarciu postępowania układowego nie może być wszczęta lub prowadzona egzekucja w poszukiwaniu wierzytelności objętych postępowaniem układowym, zaś wszczęte postępowania będą zawieszane. Takie postępowanie zostało otwarte postanowieniem Sądu Rejonowego w C. z dnia 12 października 2000 r. (VIII Ukł-21/00). Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2001 r. Sąd Rejonowy zatwierdził układ zawarty w dniu 15 listopada 2001 r. Na liście wierzytelności znalazła się też wierzytelność E. K. (k. 419 i n. poz. 13). Stosownie do art. 67 § 1 cyt. rozporządzenia układ obowiązuje wszystkich wierzycieli, nie wyłączając tych, których wierzytelności podlegały włączeniu, lecz nie były wciągnięte. Postanowieniem z dnia 18 grudnia 2003 r. Sąd Rejonowy uchylił układ zawarty w dniu 15 listopada 2001 r. (VIII Ukł-24/03), które uprawomocniło się z dniem 4 lutego 2004 r. Zatem formalnie rzecz ujmując egzekucja przedmiotowej wierzytelności nie

mogła się toczyć w okresie od 12 października 2000 r. do 4 lutego 2004 r. skoro była wciągnięta na listę. Jakkolwiek zauważyć trzeba, iż wierzytelność pierwszego cedenta – PSE S.A. również była objęta tym postępowaniem (k. 419 poz. 2), a przecież wierzytelność nabyta przez E. K. stanowiła część wierzytelności przysługującej PSE S.A. W związku z tym udział w postępowaniu układowym pierwszego cedenta przemawiałby za tezą, iż warunek rozwiązujący ziścił się.

Nieco odmiennie przedstawia się jednak sprawa jeśli chodzi o postępowanie restrukturyzacyjne w stosunku do Huty Częstochowa S.A. prowadzone na podstawie ustawy z dnia 30 października 2002 r. o pomocy publicznej dla przedsiębiorców o szczególnym znaczeniu dla rynku pracy. Bezspornym jest, że E. K. jak i strona pozwana nie byli uczestnikami tamtego postępowania, gdyż w podanym przez Hutę Częstochowa S.A. spisie wierzycieli wierzytelności cywilnoprawnych sporządzonym stosownie do art. 13 ust. 2 pkt 7 tej ustawy nie zostali oni wskazani (k. 32, 280). W postępowaniu tym brała natomiast udział PSE S.A. Zgodnie z art. 23 ust. 2 ugoda restrukturyzacyjna wiąże wszystkich wierzycieli wierzytelności cywilnoprawnych wymienionych w spisie, o którym mowa w art. 13 ust. 2 pkt 7 ustawy. Skoro więc Huta Częstochowa S.A. pominęła w tym spisie wierzycieli, którzy nabyli wierzytelności od PSE S.A., jak i kolejnych nabywców w tym E. K. i stronę pozwaną to zawarta w ramach tamtego postępowania ugoda restrukturyzacyjna ich nie wiązała, a w konsekwencji mogły być prowadzone postępowania egzekucyjne w okresie od 4 lutego 2004 r. Powoływany przez stronę pozwaną przepis art. 513 k.c. nie mógłby mieć zastosowania skoro ugoda restrukturyzacyjna miała miejsce już po zawarciu umów przelewu wierzytelności i po otrzymaniu przez dłużnika stosownych zawiadomień.

Okoliczność, że w postępowaniu restrukturyzacyjnym brała udział PSE S.A., podobnie jak i w postępowaniu układowym z wierzytelnością, którą ten podmiot zbył i która następnie była przedmiotem wielokrotnego obrotu oraz rozdrobnienia, może jedynie potwierdzać fakt, iż wobec braku zapłaty za wierzytelność i przerw w jej windykacji przez kolejnych nabywców warunek rozwiązujący ziścił się i ostatecznie cała wierzytelność powróciła do pierwotnego jej właściciela.

Sąd Apelacyjny nie naruszył art. 65 k.c. W świetle postanowień umów przelewu wierzytelności, a to § 3 ust. 2 (a w przypadku umowy z 17 listopada 1999 r. zawartej przez poprzednika prawnego strony pozwanej z E. K. § 6) – zgodnie którym w przypadku nie dokonania przez nabywcę zapłaty całej kwoty należności w terminie, umowa cesji traciła moc, a zbywca stawał się ponownie wyłącznie uprawnionym do tej wierzytelności objętej tą umową, z tym zastrzeżeniem, że termin ten ulegał zawieszeniu w przypadku toczącego się przed sądem postępowania o zapłatę należności objętej tą umową oraz postępowania egzekucyjnego – prawidłowo przyjął, iż zawieszenie wskazanego w umowie terminu zapłaty ceny za nabycie wierzytelności było skuteczne tylko w przypadku, gdy co do całej niezapłaconej jeszcze przez dłużnika należności i następnie przekazanej przez nabywcę na rzecz swoich poprzedników aż do pierwszego jej właściciela toczyło się postępowanie sądowe lub egzekucyjne. Taki wniosek wypływa z zapisu umownego wskazującego na konieczność zapłaty w przewidzianym terminie całej kwoty należności. Wbrew stanowisku strony pozwanej powołane porozumienia nr I i II z dnia 1 sierpnia 2000 r. nie wprowadzały w tej kwestii jakichkolwiek modyfikacji. Zaprezentowane przez Sąd drugiej instancji wywody prawne w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku są przekonujące i mają oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym, a także w stanowisku Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 23 lutego 2011 r. w sprawie V CSK 277/10. Dokonując w tej materii wykładni, Sąd drugiej instancji miał na uwadze również cel gospodarczy umów przelewu wierzytelności, tj. zapewnienie jak najszybszego ściągnięcia całej należności od dłużnika i wypracowanie dla cesjonariuszy dochodu w postaci prawa do części odsetek.

Sąd Apelacyjny analizując treść umów przelewu wierzytelności, jak i wskazane wyżej porozumienia nie przyjął – jak błędne zarzuca strona pozwana - iż każda nawet jednodniowa przerwa w prowadzeniu postępowania egzekucyjnego miała prowadzić do ziszczenia się spornego warunku rozwiązującego. Przedstawiając w tym przedmiocie swe wywody Sąd drugiej instancji powołał się na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu do przywołanego wyżej wyroku w sprawie V CSK 277/10 oddalającego skargę kasacyjną od wyroku oddalającego apelację w sprawie I C 141/05. W związku z tym Sąd drugiej instancji

uznał, że jedynie dłuższe przerwy świadczące o świadomym zaniechaniu prowadzenia egzekucji przez nabywców wierzytelności lub zaniedbania przez nich wykonywania tego obowiązku, powodowały ustanie stanu zawieszenia warunku i terminu, a w efekcie ziszczenie się warunku rozwiązującego.

Skutkiem braku spełnienia przez Sądy obu instancji zarzucanych w skardze kasacyjnej naruszeń przepisów prawa procesowego oraz bezzasadności zarzutu uchybienia art. 65 § 1 i 2 k.c. było prawidłowe zastosowanie mającego charakter materialnoprawny przepisu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. Omówione wyżej przepisy art. 29 § 2 i 67 § 1 powołanego rozporządzenia Prezydenta RP z 4 października 1934 r. nie miały wpływu na wynik sprawy.

Po powstaniu tytułu egzekucyjnego – wyroku z dnia 8 czerwca 2000 r. nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane bowiem wierzytelność objęta tym wyrokiem z uwagi na jej powrót do pierwotnego wierzyciela przestała przysługiwać E. K. jeszcze przed dokonaniem zwrotnego przelewu wierzytelności na rzecz strony pozwanej (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.). Jak wynika z poczynionych przez Sądy *meriti* ustaleń faktycznych, E. K. nie zapłaciła za nabytą wierzytelność swojemu poprzednikowi prawnemu czyli stronie pozwanej, zaś ta nie zapłaciła swojemu zbywcy, przy czym zastrzeżony w umowach przelewu wierzytelności z 1999 r. zawartych pomiędzy Spółką M. a stroną pozwaną i stroną pozwaną a E. K. warunek rozwiązujący (w postaci powrotu wierzytelności wskutek braku tej zapłaty) ziścił się, a zawieszenie terminu zapłaty i tym samym warunku rozwiązującego zostało zniweczone, a to wobec zaistniałych przerw w prowadzonych egzekucjach w celu realizacji całej wierzytelności pierwotnie należącej do PSE S.A. Jeśli bowiem miały miejsce przerwy – pomijając już w tym miejscu omówione wyżej na gruncie art. 365 § 1 k.p.c. związanie wynikające z prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego w C. w sprawach I C 141/05 i I C 266/04 - w okresie od 4 do 23 lutego 2004 r. i od 3 grudnia 2004 r. do 3 stycznia 2005 r. w egzekwowaniu wierzytelności objętej wyrokiem z dnia 8 czerwca 2000 r. (po uprawomocnieniu się postanowienia o uchyleniu zatwierdzonego układu), a także jeśli uwzględni się przerwy stwierdzone w sprawie I C 141/05 (od 4 lutego 2004 r. do 4 maja 2004 r. czyli pełne 3 miesiące po zakończeniu postępowania układowego – przy braku uczestnictwa wierzyciela z tamtej sprawy w postępowaniu

restrukturyzacyjnym), to niewątpliwym jest, iż doszło do ziszczenia się warunku rozwiązującego, tym bardziej, że – co istotne - wielokrotne umowy przelewu tej samej wierzytelności, a w końcowym efekcie jej rozdrobnienie na ponad 2000 części, nie mogły doprowadzić do zmiany zastrzeżenia, że tylko zapłata całej ceny za zbytą wierzytelność względnie egzekucja co do całej wierzytelności stała na przeszkodzie do ziszczenia się warunku rozwiązującego. Wobec tego brak zapłaty jakiegokolwiek części względnie przerwa w egzekucji co do którejkolwiek części jeszcze nie zapłaconej, skutkowałą ziszczeniem się warunku rozwiązującego i powrotem całej wierzytelności do pierwotnego zbywcy. Potwierdzeniem tego jest też – jak wspomniano wyżej – udział pierwszego cedenta w postępowaniu układowym i restrukturyzacyjnym.

E. K. w dniu 26 stycznia 2005 r. dokonała cesji zwrotnej na rzecz strony pozwanej, a zatem w momencie kiedy stanowiąca przedmiot tej umowy wierzytelność jej już nie przysługiwała.

Natomiast koszty procesu zasądzone spornym tytułem wykonawczym nie mogą być egzekwowane z racji wygaśnięcia z tego tytułu zobowiązania skoro E. K. została zaspokojona. Wobec tego również w chwili cesji zwrotnej w dniu 26 stycznia 2005 r. wierzytelność z tego tytułu nie istniała.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴, a o kosztach postępowania kasacyjnego w oparciu o przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej - § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z 6 pkt 7 i § 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

